

Especial International Forum on Intercountry Adoption & Global Surrogacy V*

Les agències d'adopció internacional i el Conveni de La Haia

Aquest informe està basat en les sessions de l'Àrea Temàtica 3 (Agències d'Adopció Internacional i el Conveni de La Haia sobre Adopció Internacional) del Fòrum Internacional sobre Adopció Internacional i Subrogació Global celebrat a l'Institut Internacional d'Estudis Socials de La Haia, Holanda, de l'11 al 13 d'agost del 2014. El punt de partida d'aquesta àrea era "l'avaluació de la regulació de les agències d'adopció, les seves fortaleses i de-

bilitats, incloent-hi la transparència financera; l'ús de les tecnologies de comunicació en els processos d'adopció; la selecció i preparació de les potencials famílies adoptives, inclosa la gestió de les expectatives".

Objectius Generals de l'Àrea Temàtica

L'objectiu principal de l'àrea temàtica va ser analitzar si, en matèria d'adopcions internacionals, les

* Seguim aquest mes amb la sèrie iniciada en el número 75, en què estem traduint i publicant resums dels informes finals de cadascuna de les àrees temàtiques de l'[International Forum on Intercountry Adoption & Global Surrogacy](#). L'esdeveniment, que va reunir experts de diferents països, tenia com a objectiu analitzar les normatives, pràctiques i problemàtiques lligades a aquests dos fenòmens per tal d'informar les decisions de les autoritats centrals signants del Conveni de La Haia sobre Adopció Internacional i de la Comissió especial de la Conferència de La Haia. Les imatges que acompanyen el text corresponen a les jornades de treball del fòrum.

Direcció publicació:
Diana Marre
i Beatriz San Román
Continguts d'aquest número:
Peter Selman
Imatge de portada:
Miguel Gaggiotti
Coordinació:
Victòria Badia
Traducció:
Victòria Badia
Difusió:
Maria Galizia
Subscripció i contacte:
gr.afin@uab.cat

ISSN: 2013-2956

Amb el suport de:

agències són una solució als problemes de tràfic i de males pràctiques o són la major part del problema. Un bon punt de partida és el *Report on Intercountry Adoption*, realitzat per Hans van Loon per a The Hague Conference Permanent Bureau, centrat en la distinció entre adopcions 'independents' i 'per agència' des de la perspectiva dels països receptors i d'origen.

Una de les principals qüestions en relació amb les agències ha estat el tema de la integritat financera i la preocupació pels beneficis econòmics excessius, el que condueix al significat del 'benefici financer inapropiat' plantejat a la Convenció de les Nacions Unides pels Drets del Nen –això significa que un apropiat guany financer és permisible?; com es podria definir?-. En relació amb les agències preocupa també l'ajuda que proporcionen als països d'origen i als orfenats dels quals reben els nens i nenes.

Antecedents Demogràfics

El Fòrum es va desenvolupar en un moment crític de l'adopció internacional, a vint anys de l'entrada en vigor del Conveni sobre la Protecció de la Infància i de Cooperació en Adopció Internacional del

1993. L'any 2004, el nombre anual d'adopcions enregistrades als països receptors ascendia a 45.000, però, a la dècada següent, va disminuir de manera constant, amb menys de 17.000 adopcions el 2013. Aquest descens ha coincidit amb un creixement en el nombre d'adopcions de nens i nenes amb necessitats especials. El resultat és: una crisi financera en moltes agències d'adopció, un nombre creixent de persones aprovades per adoptar però que porten molts anys esperant i un increment en l'ús de tècniques de reproducció assistida per part de persones sense fills, incloent-hi la subrogació global. En el decurs d'aquest període, s'incrementà el nombre d'adopcions efectuades des de l'Àfrica, que actualment representen més d'una quarta part del total d'adopcions internacionals.

Interès Superior de la Infància i Subsidiarietat

A la sessió conjunta de les Àrees Temàtiques 1, 2 i 3, la pregunta clau va ser: com podem assegurar que l'adopció efectuada a través dels organismes acreditats es realitza d'una manera ètica i vetlla per l'Interès Superior de la Infància?

Kay Johnson assenyalà que el principi de subsidiarietat pot ser violat per pràctiques discriminatòries del país d'origen, como en el cas de la Xina amb la política del fill únic. També va mostrar que sempre hi ha hagut suficients adoptants potencials a la Xina, però s'ha donat preferència als adoptants internacionals, la qual cosa implica una altra infracció del principi de subsidiarietat. El descens de les adopcions en orfenats xinesos és degut a una reducció en el nombre de nens i nenes sans "adoptables" que estan sota la seva cura. La majoria dels infants són ara discapacitats, abandonats

perquè els seus pares no poden tenir-ne cura, a causa de la mala infraestructura de l'atenció de salut en l'àmbit rural i d'assegurances d'assistència mèdica inapropiades.

Taules rodones

Els qui participaren a les taules rodones afirmaren que molts països, especialment a l'Àfrica, no tenen la noció d'adopció plena. Molts dels participants argumentaren que aquest concepte és occidental i que passa per alt el fet que l'adopció informal és la solució preferida a molts països.

El principi de "subsidiarietat" significa que els nens i nenes haurien d'estar disponibles per a l'adopció internacional, si fracassen altres opcions en el país d'origen? Referent a això, els i les participants consideraren que corresponia al país d'origen prendre la decisió. Què passa quan un nen o una nena sense pare ni mare té l'oportunitat de ser "col·locat" amb un familiar resident a l'exterior o amb una família sense cap relació, però que viu al seu propi país? Les adopcions efectuades per familiars, haurien de ser vistes com a "nacionals"?

També es va analitzar si sempre s'hauria de prendre l'opció de l'adopció internacional davant de l'atenció institucional d'alta qualitat o l'acolliment. Els i les participants plantejaren què s'entén per cura institucional d'"alta qualitat" i què passa si una mare prefereix l'adopció internacional en front de l'adopció nacional. En algunes adopcions amb infants procedents dels Estats Units, es pensava que les mares biològiques preferien l'adopció internacional davant de la nacional, opció que podria estar influenciada per motius econòmics. D'algunes adopcions de nens i nenes de races

mixtes i que han tingut lloc als Estats Units, es va dir que varen ser realitzades per parelles holandeses del mateix sexe. Resulta més difícil trobar una família adoptiva per a aquests nens, per la qual cosa es considerarà que la seva adopció fos del país que no s'oposava al principi de subsidiarietat.

La manera en què es realitzen les adopcions internacionals després d'emergències com el tsunami asiàtic o el terratrèmol d'Haití són també una font de preocupació. La Conferència de La Haia va emetre una nota informativa en la qual deia que "en situació de desastre, com per exemple després d'un terratrèmol, els esforços per reunir els nens i nenes desplaçats amb els seus pares/mares o amb algun membre de la seva família són prioritaris. Cal evitar els intents prematurs i no regulats per organitzar l'adopció d'un nen a l'estranger". Molts consideraven que no hi hauria d'haver adopcions després d'aquesta mena d'emergències i desastres –una visió reflectida en la legislació de diversos països d'acollida, com Espanya i Itàlia. La reacció d'alguns països –especialment Canadà, França, els Estats Units i els Països Baixos– davant el

terratrèmol d'Haití va ser inapropiada ja que, malgrat el suposat interès per agilitzar adopcions que ja estaven en curs, era impossible que aquestes adopcions es portessin a terme respectant el principi de subsidiarietat.

La majoria dels i les participants consideraren que les adopcions privades i independents no s'haurien de permetre. Hi ha hagut una manca de transparència en les adopcions efectuades per parents, així com en les adopcions realitzades per estrangers que residien al país d'origen del nen o nena i que posteriorment el/la traslladaren al país d'origen dels adoptants.

S'assenyalà que les agències d'adopció es converteixen en el problema quan els seus acords financers deriven cap al desenvolupament d'un mercat d'adopció internacional.

Hi ha moltes agències als Estats Units que busquen promoure i augmentar l'adopció internacional, apel·lant a una filosofia de "rescat de l'orfe", sovint recolzades per fortes creences cristianes evangèliques i a manaments bíblics. Quan es considera que qualsevol nen o nena adoptat està obtenint l'oportunitat de ser criat en una bona llar cristiana, es

tendeix a deixar de banda el principi de subsidiarietat.

Connexions amb la cultura i el parentiu de naixement i el potencial de l'adopció internacional oberta

Barbara Yngvesson va parlar dels perills de la filosofia de la "ruptura neta" que sembla caracteritzar la majoria de les adopcions internacionals i preguntà: com podria conceptualitzar-se l'"Interès Superior" de tal manera que es relacioni amb les necessitats i experiències canviants a través del temps de la persona adoptada?

La presentació realitzada per Hollee McGinnis va oferir la perspectiva d'una persona adoptada. Fent referència a la seva investigació per l'Institut Donaldson, va afirmar que és necessari anar més enllà de fomentar l'orgull de l'herència cultural per parlar sobre el racisme i ajudar les famílies i els fills i filles adoptius a preparar-se per al risc racial. McGinnis qüestionà la necessitat d'adopcions caracteritzades pel principi de "ruptura neta" i demanà que penséssim si era possible crear un sistema d'adopció que no traumatitzi els infants negant-los les

seves famílies i el seu parentiu de naixement:

Adoptar més enllà de la raça, la nacionalitat i la cultura és complex i requereix coratge, honestedat, compromís i, per descomptat, amor. Hem d'estar disposats a parlar de les coses difícils, de la discriminació, de les desigualtats i dels prejudicis que existeixen al món.

Taules rodones

Les preguntes clau van ser: quin és el paper de les agències d'adopció en els estats

d'origen i què és el que les agències en els països receptors han de fer per respectar els drets de les famílies de naixement? Com podia ser aplicada la idea del consentiment en nens i nenes abandonats com succeïa en l'adopció a la Xina? El Conveni de La Haia estipula que el consentiment s'ha de donar després del naixement del nen, però diferents veus assenyalaren que sovint es busca abans. També s'explorà el paper que les agències han de desenvolupar en el recolzament en la recerca i la retrobada de les persones adoptades -o en nom seu-. Com podrien els països

d'origen proporcionar una informació més clara en cas que les persones adoptades iniciïn una recerca de la seva família de naixement? Això va portar a considerar l'impacte de les noves tecnologies de comunicació en aquest àmbit.

Moltes de les publicacions sobre adopció nacional oberta al Regne Unit i als Estats Units mostren clars avantatges per a tots els membres de la triada de l'adopció. Però poc se n'ha escrit i pràcticament no hi ha investigació sobre l'adopció internacional oberta. Per això, el debat se centrà en la viabilitat i conveniència d'un major contacte.

Les persones participants que venien del Regne Unit assenyalaren que, en l'adopció nacional, el contacte es realitza principalment a través de cartes (el que en principi es podria posar en pràctica en l'adopció internacional), tot i que un estudi recent suggereix que el contacte directe, sobretot amb els avis i àvies, sovint suposava una major probabilitat d'èxit del procés d'adopció.

La conversa va tornar al que havia assenyalat Yngvesson sobre l'assumpció del principi de "ruptura neta" als països receptors, mentre que freqüentment els

primers pares i mares creien que els seus fills i filles es mantindrien en contacte després de l'adopció i tornarien en el futur. Això sembla ser així en moltes primeres famílies africanes. Els aspectes entorn de la possibilitat d'"obrir" les adopcions internacionals són considerats amb més detall en l'informe de l'Àrea Temàtica 2 realitzat per Riitta Högbacka¹.

També es va debatre sobre quin és el paper de les agències en l'organització de viatges turístics al país, especialment quan aquests inclouen una recerca de les primeres famílies. Això podria portar dificultats als adoptants, especialment si la primera família vol mantenir un contacte regular (per exemple via Skype) o si existeixen expectatives de recolzament financer; i a la mare de naixement si altres membres de la seva família no estaven assabentats de la seva experiència. Molts consideraren que, tot i que alguns pares i mares adoptius iniciaven la recerca, havien de ser les persones adoptades les qui prenguessin la decisió de dur-la a terme quan se sentissin preparades per fer-ho.

¹ Veure el número 75 d'aquesta publicació, descarregable des d'[aquest enllaç](#).

Les tres àrees temàtiques estaven d'acord que els primers pares i mares continuen essent la "dimensió oculta" en l'adopció internacional i que el Conveni de La Haia no ha tractat els seus drets. Alguns argumentaren que els drets de les primeres famílies solen tractar-se en termes de dret a la privacitat, la qual cosa podria entrar en conflicte amb el dret de les persones adoptades a conèixer els seus orígens.

Un últim aspecte tractat, va ser la importància de reconèixer el paper de la família extensa, especialment a l'Àfrica, on els avis solen desenvolupar un paper crucial en relació amb els anomenats "orfes de la SIDA". Qualsevol moviment cap a un major contacte, ha de reconèixer la importància de la família en general i també dels germans i germanes, que podria resultar ser el contacte potencial més important per a les persones adoptades internacionalment.

El rol dels intermediaris en l'adopció internacional i la subrogació transnacional

La nostra tercera sessió se celebrà amb l'Àrea Temàtica 5 (Pràctiques Globals de Subrogació). Ikemoto reflexionà sobre els grans escàndols de subrogació a Califòrnia, i les respostes legislatives proporcionades per l'estat. Al seu torn, Carmel Shalev va descriure les pràctiques de comercialització dels agents de subrogació transfronterera a Israel. El debat va tenir lloc amb el transfons del cas "Baby Gammy", el bebè nascut per un procés de subrogació comercial que havia estat abandonat per la parella "contractant".

Els i les participants analitzaren la possibilitat d'aplicar les lliçons apreses en l'adopció internacional al camp de la gestació subrogada transnacional, tot i que hom va reconèixer que aquesta última suscitava noves qüestions on no era possible d'establir clars paral·lelismes. S'argumentà que allò après en la investigació sobre adopció era particularment rellevant pel que fa a les tècniques de reproducció assistida (TRAs) amb donació de gàmetes i embrions, en referència a qüestions com el perill del secret

i la retenció d'informació; la necessitat d'un èmfasi en l'Interès Superior de la Infància; la creació de famílies "no tradicionals" a mesura que augmenta l'ús de les TRAs entre parelles monoparentals i homosexuals; l'impacte de les forces del mercat; i els reglaments i marcs jurídics per donar a conèixer normes i procediments legals.

L'acceptabilitat de la subrogació comercial és objecte d'acalorats debats així com la subrogació "altruista". Realitzar un acord de subrogació comercial és un procés legal descoratjador que pot costar més de 70.000\$ als Estats Units; en canvi,

a l'Índia el procés pot costar uns 12.000\$, incloent-hi els honoraris mèdics i de les gestants. Actualment, al Regne Unit, el nombre d'adopcions internacionals iguala el dels nascuts per gestants subrogades a altres països. A Austràlia, segons sembla, els arranjaments de subrogació a altres llocs superen en nombre a les adopcions internacionals.

Taules rodones

L'anàlisi del rol de les gestants en la subrogació va suscitar interessants qüestions terminològiques: qui és la "mare de naixement" en la gestació subrogada? A Irlanda, moltes mares biològiques de nens i nenes adoptats rebutgen el concepte "mare de naixement", perquè prefereixen ser anomenades "mares naturals" o "primeres mares".

Qui són els intermediaris en la subrogació transnacional i qui poden estar subjectes a un procés d'acreditació com requereix el Conveni de La Haia sobre adopció internacional? Advocats, reclutadors, agents, clíniques, agències de turisme mèdic?

La major part dels debats sobre subrogació –especialment la transnacional–

s'han centrat en l'explotació de les gestants en els països pobres, qui sovint deixen els propis fills i filles per viure en una clínica durant l'embaràs. Algunes veus argumenten que la subrogació ofereix una oportunitat perquè les dones pobres guanyin uns diners que poden transformar la seva vida i la dels seus fills i filles i, per tant, el que cal és regular-ne la indústria, no prohibir-la. Altres creuen que legitimar la subrogació augmentaria l'adopció il·legal a causa de la possibilitat que un pugui servir de tapadora de l'altre.

A l'Àrea Temàtica 3, la problemàtica més debatuda va ser la de la marginalitat percebuda en molts dels acords de subrogació. La majoria de les persones adoptades internacionalment volen saber més sobre el seu país d'origen i sobre les primeres famílies; moltes persones nascudes a través de la prestació de gàmetes donats, volen més informació sobre els i les donants. Haurien de ser informades les persones nascudes per una gestació subrogada? Voldrien també elles més informació sobre la gestant? Els pares i mares voldrien establir i mantenir una relació amb la gestant? Quin paper han de jugar els intermediaris en aquesta mena de si-

tuacions? Aquests problemes s'accentuen en la subrogació transnacional quan la gestant viu en un altre país o, fins i tot, pot tenir un origen racial diferent.

Els arguments que l'adopció internacional serà reemplaçada per la subrogació global perquè és més econòmica i s'assegura un nou nat amb qui es té una relació genètica resulten simplistes. Així com també ho són els suggeriments que les agències d'adopció internacional es traslladaran cap a la subrogació transnacional. La subrogació global és especialment atractiva per a les parelles del mateix sexe, les quals tenen poques oportunitats per adoptar a nivell internacional.

Necessitem una Convenció de La Haia sobre Subrogació Global?

La majoria dels i les participants de l'Àrea Temàtica 3 van estar d'acord que s'havia de treballar de cara a una possible convenció i que calen acords internacionals per tal d'assegurar que els nens i nenes nascuts per subrogació tinguin els mateixos drets que els altres en termes de ciutadania i de filiació. Qualsevol convenció a més hauria de fer front als problemes financers, l'acreditació dels

intermediaris i garantir el dret a conèixer els orígens.

Hom va reconèixer que hi ha moltes diferències entre l'adopció internacional i la subrogació transnacional i que les normes relatives a l'adopció són, abans de res, una mesura de protecció de la infància privada del seu medi familiar, per la qual cosa no és possible la seva aplicació directa a la subrogació. La Comissió Especial del Conveni de La Haia sobre Adopció assenyalava el 2010 que, si bé les normes de l'adopció no poden aplicar-se a la subrogació, cal fer més estudis sobre els seus aspectes legals. Aquestes consideracions culminaren en la publicació el març de 2014 d'un estudi de la paternitat legal i les qüestions derivades dels acords internacionals de subrogació que recolza la decisió de continuar el treball sobre un possible conveni.

Els qui recolzen aquest posicionament assenyalaren l'èxit del Conveni de La Haia per regular l'adopció internacional, assegurar la ciutadania dels nens i nenes adoptats i garantir que l'adopció respon al seu interès. Totes aquestes qüestions són necessàries també en la subrogació, una pràctica que segueix creixent.

Aquells qui s'oposaven a la possibilitat d'elaborar un tractat de La Haia sobre la subrogació argumentaren que això facilitaria la maximització de beneficis econòmics entre alguns intermediaris i agències que manipularien els reglaments. També hi va haver qui assenyalà que el Conveni de La Haia ha estat utilitzat per les mares biològiques en declaracions sobre drets humans internacionals i que la convenció de subrogació podria crear oportunitats similars a dones que exerceixen el treball reproductiu de subrogació.

"Necessitats especials" en l'adopció

La nostra quarta reunió va ser una sessió conjunta amb l'Àrea Temàtica 1 sobre l'adopció internacional que involucra nens amb "necessitats especials". La sessió es va obrir amb les presentacions de dues agències europees: Wereldkinderen, d'Holanda, i CIAI, d'Itàlia.

Irene van Ark, en representació de Wereldkinderen, parlant de l'augment de l'adopció de nens i nenes xinesos amb "necessitats especials", qüestionà si realment ara hi ha més nens i nenes d'aquest perfil disponibles per a l'adopció o si el que hi ha és més informació que els defineix com a

tals. Les dades del Centre Xinès d'Adopcions indiquen que actualment els qui són adoptats són més grans, sovint són nens (en lloc de nenes com anys enrere) i estan etiquetats com a infants amb necessitats especials.

Al seu torn, Paolo Palmerini, de CIAI, assenyalà que un punt essencial en parlar de "necessitats especials" n'és pròpiament la definició. Sense una definició uniforme, resulta difícil extreure dades rellevants per fer comparacions. L'autoritat central italiana distingeix *bisogni particolari* (amb necessitats "particulars": problemes menors i no permanents relacionats amb la

salut) i *bisogni speciali* (necessitats especials: problemes seriosos i permanents).

En el debat posterior, es va reconèixer la importància de les agències en la preparació de les futures famílies adoptives de nens i nenes amb necessitats especials, especialment quan han experimentat problemes de fertilitat i volen nens o nenes petits, ja que existeix el perill que optin per aquest tipus d'adopcions per tal d'evitar les llargues esperes que impliquen les adopcions de nens i nenes "sans".

D'altra banda, no sembla que hi hagi una clara comprensió de quines són les habilitats específiques que s'haurien de buscar en les persones candidates a adoptar nens i nenes amb necessitats especials. En alguns països, la separació dels estudis psicosocials per avaluar les famílies candidates i la intermediació en el procés pot fer que l'avaluació sigui menys problemàtica, però tot i així ara més que mai el paper de bones entitats acreditades per tramitar adopcions és essencial. Un participant va parlar fins i tot de la necessitat d'entitats o agències acreditades "especials" per a aquest tipus d'adopcions.

La preparació de les futures famílies adoptives es considera essencial en qualsevol adopció internacional, però ho és encara més, si això és possible, en les de nens i nenes amb "necessitats especials" o considerats "grans". A Holanda, la formació preadoptiva és obligatòria i els cursos de preparació per als futurs pares i mares adoptius es duen a terme abans que els estudis psicosocials, organitzats per un organisme governamental, tot i que les agències poden proporcionar formació addicional. A la majoria de països, cada agència ha de dissenyar el seu propi

curs de preparació i determinar les millors pràctiques. Adaptar els cursos a les necessitats d'un nen concret és una tasca complexa perquè sovint aquestes no estan clarament identificades, de manera que la preparació es generalitza. Hi hauria d'haver una preparació específica després de l'assignació per identificar les necessitats d'un nen o nena en particular?

Hom assenyalà també la necessitat de preparació de nens i nenes als estats d'origen, especialment quan són més grans o tenen necessitats especials. El Conveni de La Haia diu molt poc sobre com es produeix l'aparellament de famílies i nens o nenes, però els participants ho perceben com un aspecte vital en les adopcions amb necessitats especials que requereix una estreta cooperació entre les autoritats centrals i els organismes acreditats, tant als països d'origen com als receptors.

Existeix un ampli consens que el recolzament postadopció per a totes les famílies adoptives és insuficient. La necessitat de millorar els serveis de postadopció és fins i tot més important quan s'adopten nens i nenes amb necessitats especials. Les seves famílies poden necessitar recolzament de per vida, per la qual cosa

les agències o entitats acreditades haurien de proporcionar-lo a un cost raonable. L'avantatge que siguin les mateixes agències o entitats acreditades les que proporcionin aquests recolzaments és que coneixen la família adoptiva i realitzen els seguiments postadoptius que requereixen alguns països d'origen. No obstant, això podria ser també un perill, ja que és possible que dificulti abordar certs aspectes. També es va considerar que cal proporcionar recolzament a les persones adoptades i a les mares de naixement, particularment en situacions de recerca i retrobada.

Finalment, s'assenyalà la necessitat de més investigacions. La preocupació pel anomenat "re-homing" de nens i nenes als Estats Units (que "canvien" de família sense la supervisió de l'administració) ha posat en relleu la necessitat que els països d'acollida garanteixin la seguretat dels nens i nenes mobilitzats. Ruth McRoy va subratllar que un dels principals factors distintius en l'èxit de les adopcions amb necessitats especials radica en que la família que adopta rebí una avaluació realista dels problemes del nen o nena. Això pot ser difícil en l'adopció internacional, on s'ha constatat que la informació

mèdica és sovint insuficient. Els països d'origen haurien de mantenir registres precisos dels nens i nenes i posar-los a disposició dels organismes acreditats en el país de destí.

Conclusions i suggeriments per al canvi

Orfenat, Ajuda Internacional i Assistència a les Famílies Biològiques

En la nostra sessió final, vàrem reprendre temàtiques relacionades amb el futur dels organismes acreditats i de les agències no governamentals. El descens de les adopcions internacionals ha reduït els ingressos de les agències, mentre que les adopcions amb necessitats especials han augmentat el cost dels estudis d'avaluació, la preparació i el recolzament. Això podria reforçar les estratègies agressives de certs organismes afectats, però també ha derivat en el fet que, en molts estats, el nombre de famílies declarades idònies per adoptar supera amb escreix el nombre de nens i nenes disponibles per a l'adopció internacional. Malgrat tot, encara s'estan acceptant sol·licituds i se segueixen enviant expedients als països d'origen.

Mentre l'adopció internacional contínui, les agències i altres organismes acreditats, junt amb les autoritats centrals, tindran un paper fonamental en fer eficaç el Conveni de La Haia. En alguns estats receptors hi ha massa agències, com és el cas dels Estats Units o el d'Itàlia –que el 2013 tenia 69 agències acreditades–. Els països d'origen solen fracassar en els seus intents per restringir el nombre d'agències estrangeres autoritzades per operar en el seu país. Des de la ratificació del Conveni de La Haia, els Estats Units han exigit a tots els organismes que treballen amb altres països signants del Conveni de La Haia que s'acreditin, però segueixen existint agències privades a les quals se'ls permet de seguir operant en països no pertanyents a La Haia.

Suggeriments per al Canvi

En el decurs de les nostres discussions es van fer palesos els limitats poders legals del Conveni de La Haia. El Conveni ofereix un marc segur, però la seva aplicació efectiva necessita "una àmplia gamma d'actors –des dels qui treballen en la cura infantil fins als professionals de la salut i la judicatura– que entenguin la seva filo-

sofia i objectius i als quals es proporcionin els recursos i la formació necessaris per poder portar a terme les seves funcions”.

Autoritats Centrals

Actualment, la major part dels controls del sistema es deixen en mans de les autoritats centrals, que són responsables de l'acreditació dels organismes de mediació, així com d'altres institucions que participen en la preparació i selecció dels i de les possibles adoptants. Les autoritats centrals, a més a més, tenen facultats per decidir en quins països poden adoptar els seus ciutadans.

Els participants van considerar que les autoritats centrals han de seguir els paràmetres i normes del Conveni de La Haia també en les adopcions realitzades en països que no l'han ratificat.

Agències d'Adopció Internacional

Hom considerà que l'acreditació rigorosa de les agències és essencial, però també que aquestes tenen responsabilitat directa en la promoció de bones pràctiques. La selecció i preparació de les famílies adoptives, incloent la gestió de les seves expectatives i els llargs períodes d'espera que solen tenir lloc abans de l'adopció. Els recursos necessaris per oferir un recolzament adequat d'avaluació, preparació i de postadopció són considerables i es preveu que les agències més petites no podran continuar. Les agències d'un mateix país han de treballar conjuntament per abordar aquestes temàtiques i evitar la competència entre elles –i entre els estats de recepció–.

Consideracions econòmiques

L'article 8 del Conveni requereix que les autoritats centrals prenguin "...directament o a través de les autoritats públi-

ques, totes les mesures apropiades per evitar beneficis econòmics indeguts o d'una altra índole en relació amb l'adopció i per impedir qualsevol pràctica contrària als objectius del Conveni". L'ús de les contribucions i donacions que poden ser requerides pels països d'origen segueix sent un tema de preocupació, com ho és també que alguns d'ells percebin l'adopció internacional com una font d'ingressos i una manera de reduir el cost de la cura interna. Varen ser molts els i les participants que assenyalaren que les donacions en efectiu s'han de separar de l'adopció internacional amb l'objectiu d'evitar la pressió sobre els estats d'origen i orfenats per lliurar nens i nenes en adopció.

El paper de les Agències en la Postadopció

Hom destacà la importància del recolzament postadoptiu a totes les famílies, no sols a les que han adoptat nens i nenes amb necessitats especials. Les agències haurien de parar més atenció a les necessitats posteriors a l'adopció d'aquells nens i nenes, les adopcions dels quals han tramitat però, per això, es requereixen fons públics per desenvolupar serveis de recolzament postadoptiu. Les agències també

han de garantir la conservació dels registres i la possibilitat d'accés per a les persones adoptades.

El paper de les agències d'adopció no es limita a les persones adoptades i les seves famílies, sinó que també tenen una responsabilitat cap als països d'origen. Les Autoritats Centrals han d'enviar informes de seguiment sobre els nens i nenes adoptats als països d'origen. Com s'assenyalà a la Comissió Especial del 2005, sense ells els rumors sobre nens i nenes víctimes de tràfic sexual o sobre l'ús dels seus òrgans per a transplantaments s'incrementen.

Conclusió

En línies generals, els organismes acreditats han jugat un paper clau en assegurar l'interès superior de la infància en l'adopció internacional, però es necessita una monitorització acurada d'aquests per part de les Autoritats Centrals. Per part de les agències es necessita una major rigor per determinar quants candidats/es a adoptar poden ser aprovats, a causa del descens del nombre d'adopcions i restringir el nombre d'expedients enviats als països d'origen.

Existeixen organismes que no actuen de la manera responsable requerida pel Conveni de La Haia. Sembla evident que les agències, massa freqüentment, han prioritzat els interessos de les famílies adoptives sobre els drets dels nens i nenes i les seves primeres famílies. És essencial que les Autoritats Centrals supervisin les agències rigorosament i retirin l'acreditació si no a compleixen les normes.

PER LLEGIR

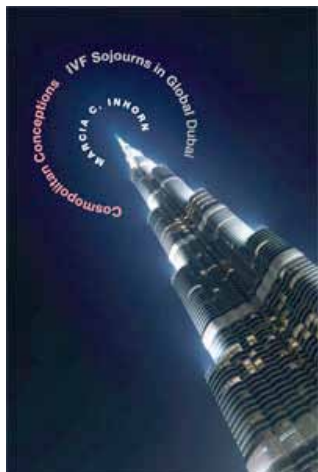

Conferència de l'Haia de Dret Internacional Privat (2013)

[Acreditación y organismos acreditados para la adopción:](#)
[Principios Generales y Guía de Buenas Prácticas](#)

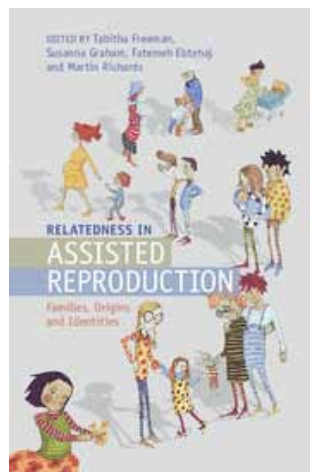
La Haia: Conferència de l'Haia de Dret Internacional Privat

Aquesta guia pretén ajudar les autoritats encarregades de l'acreditació i la supervisió dels organismes d'adopció en els estats contractants (a Espanya conegudes com ECAI) a complir millor les seves obligacions a nivell nacional i, d'aquesta manera, aconseguir una major coherència a nivell internacional. També s'espera que la guia ajudi els organismes acreditats (o a aquells que pretenen obtenir acreditació) a entendre millor i assumir les seves responsabilitats legals i ètiques en virtut del Conveni. La guia suggereix bones pràctiques per ajudar en la implementació d'aquestes responsabilitats. Així mateix, pot ser d'ajuda per als futurs pares i mares adoptius, ja que els informa sobre què poden esperar d'un organisme acreditat professional, competent i amb experiència.

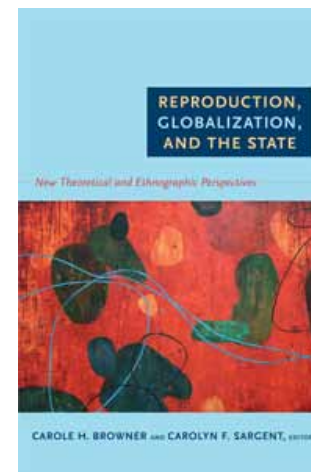
Inhorn, M. C. (2015)
[Cosmopolitan Conceptions: IVF Sojourns in Global Dubai](#)
 Durham; Londres:
 Duke University Press

En la seva desesperació per concebre, milers de parelles infèrtils de tot el món viatgen al centre global de fertilització in vitro de Dubai. *A Cosmopolitan Conceptions*, Marcia C. Inhorn analitza les històries de 220 d'aquests 'reproviatgers'. Aquestes parelles no poden aconseguir tractaments segurs, legals, efectius i econòmicament assumibles als països on viuen, per la qual cosa les seves històries ofereixen una finestra al món de la infertilitat. Inhorn dóna compte així del fracàs dels països per atendre les necessitats reproductives dels seus ciutadans i suggereix la necessitat de crear noves formes d'activisme que contribueixin a desenvolupar formes alternatives de parentalitat, a reduir formes d'infertilitat que es puguin prevenir, a recolzar la infertilitat i a crear un món amb reproducció assistida segura i de baix cost.

Freeman, T. et al. (2014)
[Relatedness in Assisted Reproduction: Families, Origins and Identities](#)
 Cambridge:
 Cambridge University Press

La reproducció assistida desafia, al temps que reforça, les idees tradicionals de família, parentiu i identitat. La donació d'esperma, òvuls i embrions i la subrogació plantegen preguntes sobre les relacions per als pares, mares, fills, filles i altres persones involucrades en la creació i cria d'un nen o nena. Com de social, moral o psicològicament significatiu és el vincle genètic entre un nen o nena concebut per donació i el seu donant? Els nens i nenes nascuts per reproducció assistida haurien de conèixer el seus orígens? Quina importància té que un pare o mare no tingui relació genètica amb el seu fill o filla? Com influeix el context cultural, sociojurídic i normatiu? En aquest llibre, acadèmics i clínics analitzen la reproducció assistida a través d'un conjunt d'investigacions empíriques des de la perspectiva de les ciències socials, legals i bioètiques.

Browner, C. y Sargent, C. (2011)
[Reproduction, Globalization, and the State: New Theoretical and Ethnographic Perspectives](#)
 Durham; Londres:
 Duke University Press

Aquest llibre conceptualitza i posa en pràctica una antropologia global de la reproducció i la salut reproductiva. Professionals líders en antropologia ofereixen noves perspectives sobre migració transnacional i com els fluxos globals de comunicacions, matèries primes i biotecnologies afecten la vida reproductiva de les dones i els homes en diverses societats de tot el món. Basat en investigacions desenvolupades a Àfrica, les Amèriques, Àsia i Europa occidental, un conjunt de fascinants etnografies proporciona una idea sobre la reproducció i la salut reproductiva des d'una perspectiva àmplia que inclou el control de la població, la SIDA, les tecnologies reproductives, les proves de paternitat, el treball sexual i l'assistència humanitària.

PER VEURE

Planell, D. (2009)
La vergüenza
Espanya, 107 min.

Pepe i Lucía no poden amb Manu. Ho han intentat tot, però és inútil: el nen que van adoptar tot just fa un any els ve gran, no s'acostumen a ell, i han decidit tornar-lo. Tanmateix, aviat s'adonen del preu que hauran de pagar si volen seguir endavant amb el seu pla... Òpera prima de David Planell, guionista nominat al Goya per "Siete mesas de billar francés" (coescrit amb Gracia Quejeta) que ha treballat en algunes de les sèries amb més d'èxit de la graella televisiva espanyola (Hospital Central, El comisario, MIR, etc.) y creador de coneguts curtmetratges. (FILMAFFINITY)

Macías, Juana (2016)
Embarazados
Espanya, 100 min.

Una parella intenta de concebre un bebè malgrat alguns inconvenients: ell té un esperma pobre, gandul i anormal, i ella està en una etapa premenopàusica tot i tenir tan sols 37 anys. (FILMAFFINITY).

López Luna, Anna (2014)
Bury Them and Keep Quiet
(Enterrar y callar)
Espanya, 102 min.

Enterrar y callar, títol d'un gravat de Francisco Goya per a una pel·lícula que s'endinsa en el paisatge inquietant d'una de les Espanyes. Allò que revela no procedeix solament d'un passat que es pot mantenir a una distància tranquil·litzadora, sinó que continua servint al present: el robatori de nou nats a les maternitats. Abús del poder mèdic, control religiós, corrupció institucionalitzada, menyspreu de l'altre: paraules i sentiments que ressonen d'un relat a l'altre i descobreixen procediments que es van perpetrar en la dictadura franquista i que han continuat durant la democràcia. Una sèrie de testimonis recollits per diverses regions d'Espanya: mares, pares, filles i fills, van revelant les seves històries que havien romàs silenciades sota terra.

Tober, D. (2015)
[*The perfect donor*](#)
 Moonchaser Productions

The Perfect Donor explora el món de la donació comercial d'òvuls. A través d'històries personals de dones joves que venen els seus òvuls perquè altres persones puguin crear les famílies dels seus somnis, el documental revela les seves motivacions, com se senten en relació amb el procés i què pensen respecte els nens i nenes que neixen dels seus òvuls, navegant per la intersecció entre els diners i l'altruisme, la família i la salut de la dona, l'alegria i l'angoixa i el negoci de la producció de bebès. Mentre que algunes donants estan encantades amb el seu paper d'ajudar a altres persones a completar les seves famílies, altres descobreixen que els milers de dòlars que reben pels seus òvuls poden tenir un cost

O'Brien, K. (2014)
[*Given or taken*](#)
 Four Corners – ABC, 44:55 min.

Durant cinc dècades, milers de dones a Austràlia van donar els seus bebès en adopció. Mentre se suposa que van prendre la decisió lliurement, moltes assenyalen que van ser coaccionades, pressionades i que els seus fills van ser efectivament robats.

[*El discurs complet de Julia Gillard*](#)
 El març de 2013, la primera ministra d'Austràlia Julia Gillard demana perdó públicament a les víctimes de les desaparicions forçades que van tenir lloc en aquell país entre finals de 1950 i finals de 1970.